

מועד חשוון תשפ"א

בס"ד

בחינה בהלכות שמחות

ז' חשוון תשפ"א

הנחיות לנבחן:

1. יש לכתוב בכתב יד ברור וקריא.
2. אין לכתוב את שם הנבחן או כל סימן מזהה אחר בתוך מחברת הבחינה. מבחן שימצא עליו סימן מזהה – המבחן לא ייבדק! ותוגש תלונה לוועדת משמעת.
3. לתשומת לבכם: דפי הטיוטה לא ייבדקו!
4. חלק א' - עיון - 8 שאלות.
יש לציין בכל תשובה את מקורות הדין, דעות הראשונים, ופסיקת ההלכה.
חובה לענות על 7 מתוך 8 שאלות. נבחן שיענה מעבר לשאלות החובה יבדקו רק 7 התשובות הראשונות שכתב הנבחן לפי סדר כתיבתו במחברת הבחינה, למעט אם הנבחן סימן עיגול סביב 7 התשובות שמבקש לבדוק.
5. חלק ב' - יישום - 4 שאלות.
יש להתייחס למקרה, לבירור ההלכה והדין כולל ציון דעות הראשונים ופסיקת ההלכה.
חובה לענות על 3 מתוך 4 שאלות, נבחן שיענה מעבר לשאלות החובה יבדקו רק 3 התשובות הראשונות שכתב הנבחן לפי סדר כתיבתו במחברת הבחינה, למעט אם הנבחן סימן עיגול סביב 3 התשובות שמבקש לבדוק.
6. יש לענות בנפרד על כל חלק מחלקי השאלה.

בהצלחה!!!

חלק א' – עיון

יש לענות על 7 שאלות מתוך 8 שאלות

יש לציין בכל תשובה את מקורות הדין, דעות הראשונים, ופסיקת ההלכה.

חיוב קריעה

1. א. קיימא לן שהעומד בשעת יציאת נשמה חייב לקרוע - מה הטעם לדין זה? הבא את המקור בגמ' והטעמים בראשונים. וציין לפ"ז על מי לא חייבים לקרוע, ומדוע?
ב. באר את פרטי דיני קריעה לכתחילה ובדיעבד במקרים הבאים:
קריעה בעמידה או בשיבה, קריעה לאורך הבגד או לרוחבו, קריעה ע"י עצמו או ע"י אחר, קריעה ביד או בכלי.

הספד ואבלות

2. א. גמ' סנהדרין מו: "איבעיא להו הספדא יקרא דחיי הוי או יקרא דשכבי" מה הנפק"מ המובאות בגמ' בספק הנ"ל, כיצד הכריעה הגמ', מניין הוכיחה זאת ואיך נפסק להלכה בכל הנ"ל?
ב. האם אבלות היא יקרא דחיי או יקרא דשכבי? הוכח!

דיני קטן

3. א. קטן: מאיזה גיל מספידים אותו, כיצד מספידים אותו, ומאיזה גיל אומרים עליו קדיש?
ב. קטן שהמיר דתו עם אביו או עם אמו, האם קרוביו מתאבלים עליו? פרט!

הנאה מהמת

4. מת ישראל או גוי, האם מותר להנות מתכריכיו, שעריו, נוי שעליו (כגון תכשיטים וטבעות)?
ציין גם:

עמוד 1 מתוך 3

- א. אם יש נפק"מ בין שער המת לנוי המת?
ב. האם חולה שאין בו סכנה יכול להנות מן המת לצורך רפואה?
ג. האם מותר להנות משער אישה או בהמה שנגמר דינם למיתה?

קבורה והלנת המת

5. א. האם ניתן לקבור לכתחילה בארון בקרקע?
מה הדין שמניחו בארון בלבד האם יצא ידי חובת קבורה ומניין?
מה הדין באבר שנקטע מחיים האם יש חובה לקבורו והאם הוא מטמא?
ב. איסור הלנת המת: על מי מוטל האיסור? האם יש חובה להוציא ממון כדי לא לעבור על הלאו? האם איסור זה נוהג בנפלים ובמלין המת ע"מ לקבורו ביום שישי כדי להצילו מחיבוט הקבר?

הנאה מהקבר ושימוש בצומח סביבו

6. א. ליקט עשבים שגדלו בבית הקברות כיצד ינהג ומדוע? ציין באלו אופנים מותר ללקוט ולהשתמש בעשבים שגדלו בבית הקברות?
ב. האם מותר לשבת על גבי מצבה או ללכת על גבי הקברות?

איסור רחיצה

7. לשון הרמ"א בעניין רחיצה באבל: "נהגו האידנא לאסור כל רחיצה כל לי יום וכו' ואין לשנות המנהג כי מנהג קדום הוא"
א. הבא את דברי הפוסקים בעניין מה נכלל באיסור רחיצה לדעת הרמ"א.
ב. הבא שני טעמים למנהג וציין עפ"י האם יש אופן שאפשר להתיר רחיצה אף לדעת הרמ"א.

דיני אבלות באשה

8. אשה אבלה שנמצאת בתוך שבעת ימי האבל:
א. האם דיני הרחקה ושאר מיני קורבה שבינה לבין בעלה נוהגים בימי האבל?
ב. האם יכולה להתרחץ בחמין לצורך לבישת לבנים בז' נקיים?
ג. חל ליל טבילתה בליל ז' של ימי השבעה האם יכולה לטבול ולשמש באותו לילה, ומדוע?

חלק ב' – יישום

יש לענות על 3 שאלות מתוך 4 שאלות

יש להתייחס למקרה, לבירור ההלכה והדין כולל ציון דעות הראשונים ופסיקת ההלכה.

9. במשפחה המתגוררת בחו"ל אירע שביל יו"ט שני של גלויות מיד לאחר צאת הכוכבים נפטר בפתאומיות אחד מבני המשפחה. הקבורה תוכננה למחרת ביו"ט לפני הצהרים. כיצד ינהגו בני המשפחה לגבי הדינים הבאים: חובת הקריעה, קידוש בליל יו"ט, אמירת קדיש, ברכות השחר, תפילת ערבית ושחרית, אבלות ביו"ט לאחר הקבורה.
10. מעשה בזוג שהתחתנו ולמרבה הצער מיד לאחר החופה נפטר אביה של הכלה, הצער היה כפול משום שבאותו שבוע תוכננה שמחה נוספת לרגל כניסתו של אח הכלה לעול תורה ומצוות. השאלות העולות הן:
א. כיצד תנהג הכלה לעניין ביאת מצוה, יחוד, השתתפות בהלוויה, אבלות.
ב. איך ינהג אחיה של הכלה לעניין דיני אבלות?

עמוד 2 מתוך 3

11. אב ובנו הצעיר יצאו להפלגה בלב הים, מזג האוויר היה סוער ובשלב מסוים נותק הקשר עמם ונעלמו עקבותיהם, החיפושים שנערכו במשך ימים רבים לא העלו דבר. כעת שואלת המשפחה כיצד עליהם לנהוג לעניין אבלות, הספד, אמירת קדיש ולעבור לפני התיבה. [ציין מקור בגמ' המתייחס לאבלות במקום שיש אומדנא וכיצד זה מתיישב עם הנידון הנ"ל] ?

12. משפחה שאביה נפטר בחו"ל בתאריך ט' באדר, ההלוויה התקיימה בנוכחות בני המשפחה המתגוררים בחו"ל והם ליוו אותו עד לשדה התעופה, שם הוטס הארון בליווי בן אחד לקבורה בארץ ישראל, האב הובא לקבורה ב"ב באדר (שנה פשוטה) בנוכחות חלק מבני המשפחה המתגוררים בארץ. שאלות בני המשפחה הן :
א. מתי יחולו דיני אבלות על בני המשפחה המתגוררים בחו"ל?
ב. אך ינהגו בני המשפחה בפורים לענין דיני אבלות?
ג. איך ינהגו בשנה הבאה שהיא שנה מעוברת ובשנים הבאות לענין האזכרה ומנהג התענית ביום פטירת ההורים?

* * *

מועד חשוון תשפ"א

בס"ד

בחינה בהלכות שמחות

ז' חשוון תשפ"א

הנחיות לנבחן:

- יש לכתוב בכתב יד ברור וקריא.
- אין לכתוב את שם הנבחן או כל סימן מזהה אחר בתוך מחברת הבחינה. מבחן שימצא עליו סימן מזהה – המבחן לא ייבדק! ותוגש תלונה לוועדת משמעת.
- לתשומת לבכם: דפי הטיוטה לא ייבדקו!
- חלק א' - עיון - 8 שאלות.
יש לציין בכל תשובה את מקורות הדין, דעות הראשונים, ופסיקת ההלכה.
חובה לענות על 7 מתוך 8 שאלות. נבחן שיענה מעבר לשאלות החובה יבדקו רק 7 התשובות הראשונות שכתב הנבחן לפי סדר כתיבתו במחברת הבחינה, למעט אם הנבחן סימן עיגול סביב 7 התשובות שמבקש לבדוק.
- חלק ב' - יישום - 4 שאלות.
יש להתייחס למקרה, לבירור ההלכה והדין כולל ציון דעות הראשונים ופסיקת ההלכה.
חובה לענות על 3 מתוך 4 שאלות, נבחן שיענה מעבר לשאלות החובה יבדקו רק 3 התשובות הראשונות שכתב הנבחן לפי סדר כתיבתו במחברת הבחינה, למעט אם הנבחן סימן עיגול סביב 3 התשובות שמבקש לבדוק.
- יש לענות בנפרד על כל חלק מחלקי השאלה.

בהצלחה!!!

חלק א' – עיון

יש לענות על 7 שאלות מתוך 8 שאלות

יש לציין בכל תשובה את מקורות הדין, דעות הראשונים, ופסיקת ההלכה.

חיוב קריעה

- א. קיימא לן שהעומד בשעת יציאת נשמה חייב לקרוע - מה הטעם לדין זה? הבא את המקור בגמ' והטעמים בראשונים. וציין לפ"ז על מי לא חייבים לקרוע, ומדוע?
ב. באר את פרטי דיני קריעה לכתחילה ובדיעבד במקרים הבאים:
קריעה בעמידה או בשיבה, קריעה לאורך הבגד או לרוחבו, קריעה ע"י עצמו או ע"י אחר, קריעה ביד או בכלי.

הספד ואבלות

- א. גמ' סנהדרין מו: "איבעיא להו הספדא יקרא דחיי הוי או יקרא דשכבי" מה הנפק"מ המובאות בגמ' בספק הנ"ל, כיצד הכריעה הגמ', מניין הוכיחה זאת ואיך נפסק להלכה בכל הנ"ל?
ב. האם אבלות היא יקרא דחיי או יקרא דשכבי? הוכח!

דיני קטן

- א. קטן: מאיזה גיל מספידים אותו, כיצד מספידים אותו, ומאיזה גיל אומרים עליו קדיש?
ב. קטן שהמיר דתו עם אביו או עם אמו, האם קרוביו מתאבלים עליו? פרט!

הנאה מהמת

- מת ישראל או גוי, האם מותר להנות מתכריכיו, שעריו, נוי שעליו (כגון תכשיטים וטבעות)?
ציין גם:

עמוד 1 מתוך 3

- א. אם יש נפק"מ בין שער המת לנוי המת?
ב. האם חולה שאין בו סכנה יכול להנות מן המת לצורך רפואה?
ג. האם מותר להנות משער אישה או בהמה שנגמר דינם למיתה?

קבורה והלנת המת

5. א. האם ניתן לקבור לכתחילה בארון בקרקע?
מה הדין שמניחו בארון בלבד האם יצא ידי חובת קבורה ומניין?
מה הדין באבר שנקטע מחיים האם יש חובה לקבורו והאם הוא מטמא?
ב. איסור הלנת המת: על מי מוטל האיסור? האם יש חובה להוציא ממון כדי לא לעבור על הלאו? האם איסור זה נוהג בנפלים ובמלין המת ע"מ לקבורו ביום שישי כדי להצילו מחיבוט הקבר?

הנאה מהקבר ושימוש בצומח סביבו

6. א. ליקט עשבים שגדלו בבית הקברות כיצד ינהג ומדוע? ציין באלו אופנים מותר ללקוט ולהשתמש בעשבים שגדלו בבית הקברות?
ב. האם מותר לשבת על גבי מצבה או ללכת על גבי הקברות?

איסור רחיצה

7. לשון הרמ"א בעניין רחיצה באבל: "נהגו האידנא לאסור כל רחיצה כל לי יום וכו' ואין לשנות המנהג כי מנהג קדום הוא"
א. הבא את דברי הפוסקים בעניין מה נכלל באיסור רחיצה לדעת הרמ"א.
ב. הבא שני טעמים למנהג וציין עפ"י האם יש אופן שאפשר להתיר רחיצה אף לדעת הרמ"א.

דיני אבלות באשה

8. אשה אבלה שנמצאת בתוך שבעת ימי האבל:
א. האם דיני הרחקה ושאר מיני קורבה שבינה לבין בעלה נוהגים בימי האבל?
ב. האם יכולה להתרחץ בחמין לצורך לבישת לבנים בז' נקיים?
ג. חל ליל טבילתה בליל ז' של ימי השבעה האם יכולה לטבול ולשמש באותו לילה, ומדוע?

חלק ב' – יישום

יש לענות על 3 שאלות מתוך 4 שאלות

יש להתייחס למקרה, לבירור ההלכה והדין כולל ציון דעות הראשונים ופסיקת ההלכה.

9. במשפחה המתגוררת בחו"ל אירע שביל יו"ט שני של גלויות מיד לאחר צאת הכוכבים נפטר בפתאומיות אחד מבני המשפחה. הקבורה תוכננה למחרת ביו"ט לפני הצהריים. כיצד ינהגו בני המשפחה לגבי הדינים הבאים: חובת הקריעה, קידוש בליל יו"ט, אמירת קדיש, ברכות השחר, תפילת ערבית ושחרית, אבלות ביו"ט לאחר הקבורה.
10. מעשה בזוג שהתחתנו ולמרבה הצער מיד לאחר החופה נפטר אביה של הכלה, הצער היה כפול משום שבאותו שבוע תוכננה שמחה נוספת לרגל כניסתו של אח הכלה לעול תורה ומצוות. השאלות העולות הן:
א. כיצד תנהג הכלה לעניין ביאת מצוה, יחוד, השתתפות בהלוויה, אבלות.
ב. איך ינהג אחיה של הכלה לעניין דיני אבלות?

עמוד 2 מתוך 3

11. אב ובנו הצעיר יצאו להפלגה בלב הים, מזג האוויר היה סוער ובשלב מסוים נותק הקשר עמם ונעלמו עקבותיהם, החיפושים שנערכו במשך ימים רבים לא העלו דבר. כעת שואלת המשפחה כיצד עליהם לנהוג לעניין אבלות, הספד, אמירת קדיש ולעבור לפני התיבה. [ציין מקור בגמ' המתייחס לאבלות במקום שיש אומדנא וכיצד זה מתיישב עם הנידון הנ"ל] ?

12. משפחה שאביה נפטר בחו"ל בתאריך ט' באדר, ההלוויה התקיימה בנוכחות בני המשפחה המתגוררים בחו"ל והם ליוו אותו עד לשדה התעופה, שם הוטס הארון בליווי בן אחד לקבורה בארץ ישראל, האב הובא לקבורה ב"ב באדר (שנה פשוטה) בנוכחות חלק מבני המשפחה המתגוררים בארץ. שאלות בני המשפחה הן :
א. מתי יחולו דיני אבלות על בני המשפחה המתגוררים בחו"ל?
ב. אך ינהגו בני המשפחה בפורים לענין דיני אבלות?
ג. איך ינהגו בשנה הבאה שהיא שנה מעוברת ובשנים הבאות לענין האזכרה ומנהג התענית ביום פטירת ההורים?

* * *